

Internationaal ondernemen

Out of the box denken

De een richt zich vooral op België en Frankrijk, de ander is met het kantoor lid van een internationaal samenwerkingsverband en de derde is zelf ooit begonnen met zich verdiepen in buitenlands recht. Hoe je het doet, kan verschillen, maar door de toenevende Europese wet- en regelgeving worden internationale zaken steeds belangrijker voor het notariaat. En zoals de SP op de website schrijft: 'Nederland is geen eiland en Europa is geen fort.' Drie notarissen vertellen hoe zij internationaal ondernemen.

TEKST Jessica Hendriks | BEELD Truus van Gog

Op het jaarcongres van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie 'Notaris over de grenzen' op 3 oktober worden de Nederlandse (kandidaat-)notarissen bijgepraat over internationaal ondernemen. Sprekers en panelleden laten aan de hand van voorbeelden zien hoe het notariaat zich meer met deze discipline bezig kan houden. Voor notaris Maarten Meijer uit Amsterdam begon het 25 jaar geleden met het bezoeken van het wereldcongres van de *Union Internationale du Notariat* (UINL) in Amsterdam. 'Ik heb altijd al interesse gehad in vreemde talen en sprak toen al Frans, Duits en Engels. Maar het congres was een toevalstreffer: er was een oproep om als Nederlandse (kandidaat-)notaris bij de borrel te verschijnen. En deze borrel was in de – net geopende – Stopera. Genoeg redenen om een kijkje te nemen, dacht ik. Ik vond het zo interessant dat ik steeds meer betrokken ben geraakt bij de UINL', vertelt hij. Meijer vervulde de afgelopen jaren verschillende functies binnen de internationale organisatie. Hierdoor werd zijn kennissenkring in het buitenland steeds groter en kwamen er steeds meer internationale zaken op zijn pad. 'Betrokkenheid bij zo'n organisatie helpt je enorm. Inmiddels heb ik een groot netwerk van buitenlandse notarissen die ik kan benaderen als ik een internationale zaak aanneem én zij benaderen mij ook als ze iets van het Nederlands recht willen weten. Daarnaast spreek ik inmiddels ook Spaans en heb ik mij bij Spaanstalige consulaten bekendgemaakt. Hier komt ook geregeld werk vandaan.'

INGEROLD

Voor notaris Monique Rombouts uit Zundert begon het werken met internationale klanten anders. Doordat het kantoor waar zij dertien jaar geleden kwam te werken dicht bij de Belgische grens zit, kwamen er van oudsher veel Nederlanders die in België wonen. 'Als je zo dicht bij de grens zit, weten Belgische collega's je al snel te vinden én is het noodzakelijk om genoeg af te weten van het recht in dat land. Op die manier ben ik er eigenlijk een beetje ingerold.' Al snel kwam Rombouts erachter dat het Belgische en het Franse erfrecht veel raakvlakken met elkaar hebben, waardoor het een logische stap was om haar 'internationale grens' naar het zuiden op te trekken. Inmiddels bestaan haar werkzaamheden voor 40 procent uit internationale zaken.

BETROUWBARE COLLEGA'S

Niet alle notarissen hebben de tijd en de gelegenheid om zich – zoals Meijer en Rombouts – op internationale contacten te focussen. Een samenwerkingsverband biedt dan uitkomst. Het kantoor van notaris Pierre Le Cat uit Amsterdam is – door lidmaatschap van het NICO [Notarieel Intercollegiaal Overleg, een samenwerkingsverband van verschillende middelgrote notariskantoren – red.] – betrokken bij Lexunion. Dit initiatief brengt notarissen over de hele wereld samen. In totaal zijn er negentig kantoren bij aangesloten. Elk jaar wordt er een congres georganiseerd waar de leden elkaar kunnen ontmoeten. Le Cat: 'Ik ben een vaste bezoeker van deze congressen en vind het leuk om met collega's van andere landen te praten. Ik spreek zelf Engels, Frans en Duits en kan al die talen op zo'n bijeenkomst gebruiken.' Hij vervolgt: 'In de praktijk

betekent het dat je bij een internationale zaak snel contact kunt leggen met een notariaat in een ander land. Dit gaat op individuele basis. Omdat alleen kwalitatief goede kantoren lid mogen worden van Lexunion weet je dat je te maken hebt met betrouwbare collega's. Dat is prettig. Daarnaast houden wij elkaar allemaal – door een nieuwsbrief – op de hoogte van de laatste ontwikkelingen in een land.' Internationale zaken komen bij Le Cat sporadisch voor. 'Als ik cliënten aan tafel krijg die een huis willen kopen in Frankrijk of een testament komen maken terwijl zij al onroerend goed in Normandië hebben, zoek ik een notaris daar in de buurt tot wie zij zich kunnen wenden. Ik weet dan dat zo'n notaris niet alleen goed is, maar ook Engels spreekt. Dat is wel prettig voor mijn Nederlandse cliënten. In een enkel geval doe je het samen. Bijvoorbeeld als er Franse kinderen in Nederland wonen en de ouders willen vanuit Frankrijk aan hen iets schenken. Dan vraagt een Franse notaris of ik de notariële volmachten wil maken en de inhoud daarvan met de kinderen wil bespreken.'

DANKBAAR WERK

Meijer krijgt vooral veel internationale zaken die betrekking hebben op familierecht en onroerend goed. 'Wat Spanje betreft, word ik ook vaak gevraagd bij vennootschapsrechtelijke zaken. Dat heeft te maken met volmachten die notarieel moeten zijn en in de Spaanse taal verleden moeten worden. Spanje kent een vrij formalistisch systeem waar een grote waarde aan de notariële volmacht is toegekend en die is dan ook voor veel handelingen vereist', legt Meijer uit. In Zundert is het voor Rombouts ook veel onroerend goed en familierecht waar

‘We houden internationaal werk als notaris soms ten onrechte af’

V.l.n.r. Maarten Meijer, Monique Rombouts, Pierre Le Cat.

zij zich internationaal mee bezighoudt. ‘Wat veel voorkomt, zijn huizen in Frankrijk in combinatie met een Nederlands testament. Mensen denken dan dat ze het goed hebben geregeld, maar vergeten dat het erfrecht tussen die twee landen wezenlijk verschilt. Dan geeft het voldoening als je ze kunt helpen. Ik heb ook een keer een man geholpen die wist dat hij ging sterven, in Frankrijk voor de tweede keer was gehuwd en dus kinderen uit twee huwelijken had. In Frankrijk kun je als kind de erfenis in geld opeisen bij de langstlevende, terwijl wij dat in Nederland kunnen voorkomen door vruchtgebruik. Ik heb hem in het weekend nog geholpen met een testament dat ook geldig is in Frankrijk. Dat is dankbaar werk.’ In Frankrijk heeft Rombouts een pool van ongeveer vier notarissen. En zo nu en dan weet een nog onbekende Franse collega haar te vinden. ‘Als een Franse notaris contact met jou opneemt, betekent dat dat hij bereid is om – net als Nederlanders – internationaal en *out*

of the box te denken. Die zijn er niet veel in dat land, maar heb je wel nodig. Als jij een Nederlands testament wilt laten uitvoeren in Frankrijk heb je een notaris nodig die met je mee wilt denken.’

KORTZICHTIG

Deze drie notarissen zijn zich bewust van de internationale ontwikkelingen en het belang van samenwerking in Europa. Betekent dat dan ook dat iedere notaris zich hier op moet richten? Le Cat vindt van niet. ‘Het is lastig als je niet in een netwerk, zoals Lexunion, zit. Je kunt het moeilijk opzoeken. Dan zou je veel tijd moeten besteden aan het bezoeken van internationale congressen om op die manier contacten te leggen. Dan nog is het moeilijk om de kwaliteit van dienstverlening van je collega te beoordelen.’ Toch vindt Rombouts het kortzichtig om te denken dat je er als notaris in een dorp ver van de grens niet mee te maken krijgt: ‘De wereld wordt steeds

kleiner. Mensen worden mobieler en vliegen zo even naar hun huis in het buitenland voor een weekend weg. Nederlanders zijn nogal internationaal ingesteld en die mensen kom je overal tegen. Ik heb zelfs klanten uit Groningen omdat ik mij profileer als Frankrijkdeskundige.’ ‘Denken dat je de internationale kennis in Amsterdam wel nodig hebt en in bijvoorbeeld Lutjebroek niet, is een overschatting van Amsterdam en een onderschatting van Lutjebroek’, aldus Meijer. ‘Er komen steeds meer buitenlanders in Nederland wonen. Je ontkomt er bijna niet aan. Ik geloof dat we internationaal werk als notaris soms ten onrechte afhouden. Daar laat het notariaat inkomsten liggen.’ Alle drie zijn ze het wel over één ding eens: beheers je talen! Le Cat: ‘Als Nederlander met een goede talenkennis heb je een grote streep voor.’ ■